

Kommunal redovisning

Vilket ansvar
har politikerna?

RKR

RÅDET FÖR KOMMUNAL REDOVISNING

Vilket ansvar har politikerna?

Syftet med kommuners och regioners finansiella rapportering är att ge information som ger en rättvisande bild av resultat och ställning och som tillsammans med annan information kan ligga till grund för politiskt ansvarsutkrävande och utvärdering av huruvida kommuners och regioners resurser används i enlighet med god ekonomisk hushållning. Redovisningsinformationen ska även, tillsammans med annan information, kunna ligga till grund för beslut om resursfördelning samt planering och utvärdering av framtida resursbehov.

Årsredovisning och delårsrapport ger fullmäktige underlag för ansvarsprövning av styrelser och nämnder, avstämning av finansiella mål och det lagstadgade balanskravet, fastställande av skattesats och kommande års budgetar. Och mycket annat.

Men rapporterna är inte till bara för politikerna. De ska också tjäna som ekonomisk information till skattebetalare, stat, myndigheter, kreditgivare, företag och många andra.

Det är därför av avgörande betydelse att användarna av de finansiella rapporterna kan lita på att den ekonomiska informationen – redovisningen – är upprättad i enlighet med de lagar och rekommendationer som styr redovisningen inom det kommunala området, och att informationen går att läsa och förstå, utan att användaren är specialist på området.

Det är här du som politiker har ett viktigt ansvar!

Vilket ansvar har jag ...

... som ledamot i en kommun- eller regionstyrelse?

Den enskilt viktigaste finansiella rapporten är årsredovisningen. Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning – inte ekonomichefen eller revisionen, vilket är en vanlig missuppfattning.

Man kan säga att styrelsen har det *övergripande ansvaret* för att det ska finnas tillräckligt med kompetens och resurser inom organisationen så att årsredovisningen upprättas i enlighet med lagar och rekommendationer – samt är användbar för alla tänkbara användare.

Vad betyder då styrelsens ansvar för dig som ledamot? Ja, ska du kunna ta ansvar behöver du förstås känna till de lagar och rekommendationer som reglerar årsredovisningens innehåll och utformning.

En särskilt användbar vägledning är RKR:s *Konceptuellt ramverk*. Här hittar du bland annat anvisningar om fem kvalitativa egenskaper som är nödvändiga för att årsredovisningen ska bli användbar för användarna. De viktigaste kvalitativa egenskaperna är:

- relevans
- jämförbarhet
- begriplighet
- tillförlitlighet
- transparens, öppenhet och fullständighet.

Du har också god nytta av att känna till hur andra kommuner och regioner utformar sina årsredovisningar. Då kan du lättare bedöma din egen kommuns eller regions årsredovisnings kvalitet och om den behöver förbättras på något område.

Det finns även lättillgängliga praxisstudier av hur väl kommuner och regioner uppfyller lagkrav och RKR:s rekommendationer – och hur bra revisionen är på att upptäcka och anmärka på avvikelser, om årsredovisningen inte skulle hålla måttet. Den senaste praxisstudien kan du ladda ner från RKR:s hemsida, www.rkr.se.

...som ledamot av kommun- eller regionfullmäktige?

I din egenskap av fullmäktigeledamot är du formellt sett mottagare av årsredovisningen. Du ska godkänna eller inte godkänna årsredovisningen.

Vidare ska du med, årsredovisningen som grundläggande dokument, bevilja eller inte bevilja styrelse och nämnder ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. Om ansvarsfrihet vägras, har fullmäktige möjlighet att besluta att skadeståndstalan ska väckas.

I din roll ingår vidare att delta i beslut om det ska riktas anmärkning mot styrelsen, nämnder eller enskilda ledamöter. Antingen genom att fullmäktige ställer sig bakom en anmärkning revisorerna riktat eller om fullmäktige på eget initiativ föreslår rikta en anmärkning.

Och: du är inte bara fullmäktigeledamot – du är också invånarnas representant när det gäller att *slutgiltigt godkänna* den finansiella rapporteringen.

Vad betyder då fullmäktiges ansvar för dig som ledamot? Ja, ska du kunna ta ansvar behöver du känna till de delar av kommunallagen som rör räkenskaper, delårsrapport och årsredovisning samt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Ett annat grundläggande dokument att ta del av är RKR:s *Konceptuellt ramverk*. Här hittar du bland annat anvisningar om de fem kvalitativa egenskaper som är nödvändiga för att finansiell information ska bli användbar för användarna. Att finansiella rapporter och årsredovisningen håller tillräckligt hög kvalitet är en angelägenhet för alla folkvalda politiker – inte bara kommunstyrelsen.

... som förtroendevald revisor?

Som förtroendevald revisor ingår det bland annat i ditt uppdrag att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om räkenskaperna är rättvisande. Det innebär att du i enlighet med god revisions sed ska pröva att redovisningen utförs enligt lagar, normering och god redovisningssed.

I din granskning ska du biträdas av sakkunniga som du själv väljer och anlitar i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisions sed. Vad gäller den finansiella rapporteringen definieras den goda revisions seden i Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Den revisionsberättelse du undertecknar ska också innehålla ett särskilt uttalande om huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller ej. Du ska också uttala dig om huruvida räkenskaperna är rättvisande eller ej – det tillhör god revisions sed. Varje förtroendevald revisor är dessutom självständig enligt kommunallagen, med rätt och skyldighet att göra en egen bedömning. Det kan exempelvis gälla förhållanden som rör den finansiella redovisningen.

Vad betyder då en förtroendevald revisors ansvar? Ja, ska du kunna utföra din revision vad gäller rättvisande räkenskaper krävs omfattande kunskaper. I grunden behöver du känna till de lagar och rekommendationer som reglerar finansiella rapporter och årsredovisningens innehåll och utformning.

Du behöver alltså vara insatt i RKR:s rekommendationer, informationer, yttranden och idéskrifter. Särskilt användbar är RKR:s *Konceptuellt ramverk* som är en vägledning för revisorer och sakkunnigbiträden då de ska bedöma de finansiella rapporterna. Dina kunskaper ska vara på en nivå så att du kan:

- formulera en relevant beställning av granskning från en sakkunnig yrkesrevisor
- ta ett eget initiativ, om du ser att de finansiella rapporterna avviker från lagar och rekommendationer
- sätta ditt namn under en revisionsberättelse som förklarar att räkenskaperna är rättvisande och som tillstyrker ansvarsfrihet.

Vidare bör du hålla dig orienterad om utvecklingen inom redovisningsområdet, i synnerhet den som berör finansiell rapportering och revision, t.ex. Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Vill du lära dig ännu mer om finansiell rapportering kan du också ta del av aktuell forskning. Det finns ett antal studier av hur kommunala årsredovisningar och rapporter utformas och används.

Lagar och god redovisningssed

Kommuner och regioners redovisningsskyldighet slås fast i 11 kap. 17 § kommunallagen (2017:725). Närmare bestämmelser om kommuners, regioners och kommunalförbunds bokföring och redovisning finns i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

De här båda lagarna är utformade som ramlagstiftningar och hänvisar till god redovisningssed för närmare tolkning. Det är Rådet för kommunal redovisning (RKR) som har i uppdrag att främja och utveckla god redovisningssed i kommunsektorn. Det gör RKR bland annat genom att utfärda rekommendationer och annan normgivning.

Enligt förarbeten till lagen om kommunal bokföring och redovisning uppfyller en kommun, en region eller ett kommunalförbund god redovisningssed om det tillämpar lagen tillsammans med RKR:s normering.

RKR

RÅDET FÖR KOMMUNAL REDOVISNING

118 82 Stockholm • www.rkr.se

Om Rådet för kommunal redovisning (RKR)

RKR är ett oberoende ideellt organ som bildades 1997. Föreningens medlemmar utgörs av staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Föreningen är en partssammansatt organisation med en styrelse och expertgrupp som består av företrädare för medlemmarna, redovisningsskyldiga kommuner och regioner samt företrädare för revisionen.

Rådet för kommunal redovisning har som huvuduppgift att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner, regioner och kommunalförbund i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

RKR skall inom ramen för huvuduppgiften

- uttolka god redovisningssed
- utarbeta rekommendationer
- sprida innehållet i sina rekommendationer och uttolkningar
- följa upp den egna verksamhetens genomslag på kommuners och regioners externa redovisning
- följa utvecklingsarbetet på redovisningsområdet i Sverige och internationellt.

Mer information om RKR:s arbete återfinns på RKR:s hemsida, www.rkr.se.